

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**



Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра етнології і археології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«Повсякденне життя
інтелігенції»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)
Освітня програма «Етнологія»
Спеціальність В9 Історія та археологія
Галузь знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»

Затверджено на засіданні
кафедри етнології і археології
Протокол №1 від 29 серпня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Повсякденне життя інтелігенції»
Викладач (-і)	Дрогобицька Оксана Ярославівна, к.і.н., доцент
Контактний телефон викладача	(0342) 59-61-87
E-mail викладача	oksana.drohobytska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний Вибіркові навчальні дисципліни.
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 12 годин лекцій, 18 годин семінарських занять, 60 годин самостійна робота
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Консультації в день проведення лекцій/семінарських занять, або ж щочетверга після занять з 14.00 до 15.00 в 619.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
«Повсякденне життя інтелігенції» є курсом вільного вибору, передбаченим навчальним планом для здобуття освітнього рівня магістр історії та археології за освітньою програмою «Етнологія». Курс зорієнтований на застосування здобувачами отриманих знань, умінь і навичок у майбутній професійній діяльності. Предметом вивчення навчальної дисципліни є повсякденне життя інтелігенції, особливості її матеріальної та духовної культури. Специфіка курсу полягає у можливості вивчення історії через дослідження повсякденного життя інтелектуальної еліти.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою вивчення дисципліни є: засвоєння і поглиблення теоретичних та практичних знань, умінь і навичок студентів на другому (магістерському) рівні вищої освіти за галуззю знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки, спеціальністю В9 «Історія та археологія», освітньою програмою «Етнологія» з дисципліни «Повсякденне життя інтелігенції». Основними цілями вивчення дисципліни є: • Підготовка висококваліфікованих фахівців у галузі історії та етнології, які володіють знаннями про закономірності процесу формування інтелігенції, особливості повсякденного життя, духовної і матеріальної культури представників цієї верстви та їхню роль в розгортанні культурно-просвітнього та суспільно-політичного руху. • Через вивчення різних форм громадської діяльності інтелігенції виховання прагнення до активної суспільної роботи і вироблення власної позиції як у політичній, так і в культурно-освітній сферах.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
Загальні компетентності: ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК02. Здатність працювати автономно. ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК06. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.	

Спеціальні (фахові) компетентності

СК01. Здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні, етнографічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію.

СК02. Здатність здійснювати історичні, археологічні й етнологічні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних і соціальних наук.

СК03. Здатність презентувати та обговорювати результати досліджень і професійної діяльності у сфері історії, археології та етнології.

СК09. Здатність використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для проведення досліджень та професійної діяльності у сфері історії, археології та етнології.

СК12. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.

Програмні результати навчання

ПР01. Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень.

ПР04. Застосовувати у професійній діяльності у сфері історії, археології та етнології сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проєктів.

ПР05. Планувати і виконувати наукові дослідження, висувати та перевіряти гіпотези, обирати методи дослідження, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.

ПР08. Розширювати актуалізовану джерельну базу за рахунок введення до наукового обігу архівних джерел, опрацювання фондів музеїв, участі у наукових, археологічних й етнографічних експедиціях тощо.

ПР10. Узагальнювати результати власних наукових досліджень і презентувати їх у доповідях, публікаціях державною та іноземною мовами із дотриманням принципів академічної доброчесності та професійної етики.

ПР11. Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2-й семестр	032 «Історія та археологія» освітня програма «Етнологія»	1-й курс	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	семінари	самост. роб
Тема 1. Предмет, завдання і джерела курсу. Інтелігенція як національний феномен.	2		
Тема 2. Джерела і шляхи формування інтелігенції		2	8

Тема 3. Соціальна структура інтелігенції: кількісна та якісна характеристики	2		4
Тема 4. Галузево-професійна характеристика української інтелігенції		4	
Тема 5. Матеріальне становище інтелігенції у XIX – 30-х рр. XX ст.	2		8
Тема 6. Роль інтелігенції в організаційному становленні феміністичного руху		2	12
Тема 7. Освітні традиції інтелігенції		2	6
Тема 8. Режим дня і способи проведення дозвілля	2		
Тема 9. Сім'я і родинний побут	2		4
Тема 10. Громадський побут інтелігенції		2	4
Тема 11. Особливості матеріальної культури	2	2	6
Тема 12. Персоналістика: видатні представники інтелігенції		4	8
ЗАГ:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Підсумковий контроль рівня знань та успішності здобувачів відбувається у формі заліку. Підсумковий бал складається з суми: балу за тестування по лекціях (максимум 10) балу за семінарські заняття (максимально 20) балу за самостійну роботу (максимально 10) балу за індивідуальну роботу (максимально 10) балу за залікову контрольну роботу (максимально 50) В сукупності становить максимально 100 балів
Вимоги до письмової роботи	Написання письмової контрольної роботи є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки. У випадку, якщо здобувач не написав контрольну роботу, він вважається таким, що не виконав усіх видів робіт, що передбачаються за семестр з даної дисципліни. Контрольна робота виконується у тестовій формі (50 тестів по 1 балу за питання). У сумі 50 балів.
Семінарські заняття	У ході поточного контролю здійснюється усне та письмове опитування з тем, передбачених для семінарських занять. Також здійснюється контроль самостійної роботи відповідно до визначеної тематики. Оцінювання знань та науково-пошукової роботи здобувачів на семінарських заняттях проводиться за 100 бальною шкалою. На семінарському занятті діє такий принцип оцінювання: «90-100» балів – знання відмінні. Здобувач глибоко, ґрунтовно в деталях володіє теоретичними знаннями, використовує необхідну джерельну базу, інтернет ресурси, обізнаний з історіографією того чи іншого питання. Відмінно оперує основними термінами і поняттями; виявляє спільні і відмінні риси в теоретико-методологічних підходах українських і зарубіжних істориків; знає методологію наукового дослідження; аналізує, співставляє та узагальнює матеріал з історії інтелігенції. Вміє порівняти різні явища і процеси, дати вичерпний аналіз проблеми, володіє понятійно-

	категоріальним апаратом дисципліни. На високому рівні вміє використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації. Вміє проводити, презентувати наукові дослідження та аналізувати їхні результати. «70-89» балів – знання здобувача добрі. Здобувач володіє теоретичними знаннями з курсу «Повсякденне життя інтелігенції», використовує необхідну джерельну базу, інтернет ресурси, обізнаний з історіографією того чи іншого питання. Добре оперує основними термінами і поняттями; виявляє спільні і відмінні риси в теоретико-методологічних підходах українських і зарубіжних істориків; знає методологію наукового дослідження; аналізує, співставляє та узагальнює матеріал з історії інтелігенції. Вміє порівняти різні явища і процеси, дати вичерпний аналіз проблеми, володіє понятійно-категоріальним апаратом дисципліни. Вміє використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, проводити наукові дослідження та аналізувати їхні результати, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу. У деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності. «50-69» балів – знання здобувача задовільні. Здобувач володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але не здатен(на) повною мірою використати знання, уміння і навички на практиці; відповідь не чітка і спрощена, є суттєві помилки. Погано оперує основними термінами і поняттями; не достатньо знає методологію наукового дослідження. Не достатньо аналізує, співставляє та узагальнює матеріал з історії інтелігенції. Не завжди може пояснити причинно-наслідкові зв'язки. Не завжди вміє використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, на належному рівні аналізувати результати наукових досліджень. «1-49» балів – знання здобувача незадовільні. У відповіді є суттєві помилки. На належному рівні не вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати матеріал з історії інтелігенції. Посередньо володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Не завжди вміє використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, на належному рівні аналізувати результати наукових досліджень.
Самостійна робота та індивідуальне завдання	Самостійна робота здобувача є основним видом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Метою самостійної роботи є вдосконалення навичок і вміння працювати з науковою літературою та джерелами. Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем здійснюється у вигляді тестового контролю. За самостійну роботу студент може отримати максимум 10 балів. Кожний студент також готує індивідуальне завдання (ІНДЗ, проект). <u>ПЕРЕЛІК ТЕМ ДЛЯ ПРОЕКТУ</u> 1. Культурно-освітня діяльність духовенства в XIX – 30-х рр. XX ст. 2. Культурно-освітня діяльність вчительства в XIX – 30-х рр. XX ст. 3. Особливості українського феміністичного руху.

	4. Участь інтелігенції в громадських організаціях. 5. Адвокати у Східній Галичині: чисельність, динаміка розміщення і матеріальне становище. 6. Жінки у житті і творчості Василя Стефаника. 7. о. Т. Бордуляк – священик, письменник і громадський діяч. 8. о. Ю. Кміт – священик, письменник і громадський діяч. 9. Життєвий і творчий шлях Соломії Крушельницької. 10. Трагедія родини Крушельницьких. 11. Тема на вибір здобувача. Вага балу за індивідуальний проект у підсумку – 10
Умови допуску до підсумкового контролю	Форма і терміни семестрового контролю визначаються навчальним планом. Здобувач допускається до підсумкового контролю за умови відпрацювання усіх «заборгованостей» і виконання усіх видів робіт.
Підсумковий контроль	Семестровий підсумковий контроль проводиться у формі заліку. Для того, щоб одержати залік, необхідно виконати всі види роботи і набрати не менше 50 балів.

8. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Контрольна робота має бути виконана на 8 семінарському занятті. У якості індивідуального завдання здобувач замість мультимедійного проекту, може підготувати до друку тези конференції, присвячені представникам інтелігенції. Тези чи стаття мають відповідати усім вимогам, містити наукову новизну та належно оформлений бібліографічний апарат.

Вимоги до оформлення мультимедійного проекту

Мультимедійні проекти (презентації) виконуються у програмі для підготовки презентацій Power Point. Об'єм такого проекту повинен складати не менше ніж 10 слайдів. Структура проекту має відповідати структурі реферату. На одній сторінці (слайді) розміщуються 1–2 зображення, підписи або текст. Зображення мають складати не менше 2/3 об'єму проекту (презентації).

Проект також можна виконати у вигляді підбірки архівних, усних джерел до обраної теми.

Академічна доброчесність:

Як викладач, так і студент, повинні дотримуватися «Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі» та Кодексу честі університету <https://cnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

У випадку запозичених робіт, відсутності посилань на використані джерела, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування) викладач виставляє негативну оцінку та пропонує студентові повторно виконати необхідний вид роботи.

Відвідування занять:

Відвідування занять та активна участь у роботі семінарів є обов'язковою умовою успішного складання заліку з курсу. Участь у семінарських заняттях може проходити у таких формах: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії тощо.

Політика курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. За умови відсутності на лекції чи семінарському занятті, отримання негативної оцінки або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних

занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт – четвер, 14.00 год. – 15.00 год.

Пропущене заняття здобувач може «відпрацювати» у формі, визначеній викладачем та кафедрою. Як правило «відпрацювання» проходить в усній формі, вирішенні тестових завдань тощо.

Під час занять дозволяється користування мобільним телефоном виключно для навчальних цілей.

Навчання за індивідуальним графіком: студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань у системі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua та виконанням усіх завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Неформальна освіта: Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Базова література

1. Бзунько Г. Політика Австро-Угорщини щодо вищих навчальних закладів Східної Галичини: національний аспект (1867-1914 роки). Львів : Ін-т українознавства, 2019. 234 с.
2. Благий В. Шкільництво в Галичині на початку XX ст.: історико-соціологічний аспект. Львів: Інститут українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України, 1999. 76 с.
3. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної нації XIX-XX століття. К., 2019. 656 с.
4. Дрогобицька О. Традиція і модерн: Побут української сільської інтелігенції Галичини (кінець XIX – 30-ті рр. XX ст.). Івано-Франківськ, 2014. 540 с.
5. Дрогобицька О. «Kinder, küche, kirche»: зачароване коло галицьких жінок // Повсякденне життя галичан у XIX - на початку XX століття / упоряд. М. Литвин. Харків: Фоліо, 2020. С. 104 – 126.
6. Завгородня Т. Підготовка вчителів для української народної школи Галичини (1919–1939 роки). Івано-Франківськ: Плай, 1999. 136 с.
7. ЗУНР (1918 – 1923 рр.): Ілюстрована історія. Львів: Манускрипт, 2008.
8. Колб Н. З Богом за церкву і вітчизну: греко-католицьке парафіяльне духовенство в Галичині у 90-х роках XIX століття. Львів, 2015. 322 с.
9. Коляда І. А. Українська інтелігенція в Росії: суспільно-політична та соціально-культурна діяльність (друга половина XIX – початок XX ст.). К.: Інститут історії України НАН України, 2010. 400 с.
10. Левчук І. Промоутерки змін: діяльність жіночих організацій у Польщі міжвоєнного періоду: монографія. Рівне : Волин.обереги, 2018. 248 с.
11. Марчук В. Церква, духовність, нація. Українська греко-католицька церква в суспільному житті України XX ст. Івано-Франківськ: Плай, 2004. 464 с.
12. Маланчук-Рибак О. Ідеологія та суспільна практика жіночого руху на західноукраїнських землях XIX – першої третини XX ст.: типологія та європейський культурно-історичний контекст: Монографія. Чернівці: Книги – XXI, 2006. 500 с.
13. Нагачевська З. Педагогічна думка і просвітництво в жіночому русі Західної України (друга половина XIX ст. – 1939 р.): Монографія. Івано-Франківськ:

Видавець Третяк І.Я., 2007. 764 с.

14. Пахолків С. Українська інтелігенція у Габсбурській Галичині: освічена верства й емансипація нації. Львів, 2014. 612 с.
http://uamoderna.com/images/novi_publicacii/Svyatoslav-Paholkiv/Pacholkiv_Ukr_inteligenzia.pdf
15. Райківський І. Ідея української національної єдності в громадському житті Галичини ХІХ століття: монографія. Івано-Франківськ, 2013. 932 с.
16. Савчук Б. Жіноцтво в суспільному житті Західної України (остання третина ХІХ ст. – 1939 р.). Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1999. 280 с.
17. Church, spirituality, nation: the ukrainian greek-catholic church in the social life of Ukraine : collective monograph / M. M. Vehesh, M. M. Palinchak, V. V. Marchuk, N. M. Kontsur-Karabinovych etc. Lviv-Toruń: Liha-Pres, 2020. 224 p.
https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/30833/1/SENSE_Church%2C%20Spirituality%2C%20Nation.pdf
18. Kamińska-Kwak J. Inteligencja województwa lwowskiego w okresie międzywojennym. Rzeszów: Wydawnictwo uniwersytetu Rzeszowskiego, 2005. 456 s.

Додаткова література

19. Андрій Чайковський. Спогади. Листи. Дослідження: У 3 т. / Упорядкування Б.З.Якимовича за участю З.Т.Грень, О.В. Седяра; Редкол.: Б.З.Якимович (голова) та ін. Львів, 2002. Т.1. 514 с.
20. Волошинський Б. Доля Коломийського адвоката: документальна оповідь про українського правника доктора Олексу Коссака. Коломия : Вік, 2020. 32 с.
21. Дрогобицька О. Внесок духовенства в етнографічне дослідження Бойківщини (кінець ХІХ – 30-ті рр. ХХ ст.). *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки*. 2023. Том 34 (73) №2. С. 205–210.
https://www.hist.vernadskyjournals.in.ua/journals/2023/2_2023/30.pdf
22. Дрогобицька О. Внесок галицьких священичих родин у процес збереження традиційно-побутової культури (кінець ХІХ – 30-ті рр. ХХ ст.). *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2023. Вип. 63. Т.1. С. 24 – 29. http://www.aphn-journal.in.ua/archive/63_2023/part_1/4.pdf
23. Дрогобицька О. Побут української сільської інтелігенції Галичини: історіографія проблеми <http://phh.dspu.edu.ua/article/view/172178>
24. Коляда І. А. Вчительська інтелігенція Наддніпрянської України: порівняльний аналіз матеріального та побутового становища (друга половина ХІХ – початок ХХ сторіччя) // *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Сер. : "Історія та географія"*. 2012. Вип. 43. С. 104-108. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_ist_2012_43_22
25. Лицур Н. Основи етикету в міських інтелігентних родин Галичини (кінець ХІХ – 30-ті рр. ХХ ст.) // *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Історія*. 2012. Вип. 21. С. 175–181.
26. Мілена Рудницька. Статті. Листи. Документи / Упоряд. М. Дядюк. Львів, 1998. 843 с.
27. Мисак Н. Українські лікарі в Галичині (кін. ХІХ – поч. ХХ ст.): соціально-професійна характеристика // *Наукові зошити історичного факультету Львівського університету: Збірник наукових праць*. 2008. Вип. 9. С. 180–193.
28. Нікітенко А. “Я розів’ю, я наведу її на розум!”: шлюбні ідеали та стратегії у середовищі народоловної інтелігенції Наддніпрянської України другої половини ХІХ ст. // *Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету*. 2017. Вип. 48. С. 51-56.

http://old.istznu.org/dc/file.php?host_id=1&path=/page/issues/48/10.pdf

29. Савчук Б. Корчма: алкогольна політика і рух тверезості в Західній Україні у XIX – 30-х роках XX ст. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2001. 248 с.
30. Савчук Б. Адвокатська, економічна і громадсько-політична діяльність Степана Федака (1861–1937). Львів: Манускрипт-Львів, 2020. 304 с.
31. Drohobyt'ska O. Anti-Alcohol Movement among Ukrainian peasants of Halychyna (at the end of the 19th century – 30's of the 20th century). *Сторінки історії: Збірник наукових праць*. 2024. Вип. 59. С. 162-173. DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5244.59.2024.318874>

Візуальні джерела

Фільми про видатних представників галицької інтелігенції із циклу «Гра долі» («Та, що поруч» – історія першого приїзду до Києва і одруження Івана Франка; «Solo – mea», Част. 1, 2008 р. – історія становлення і шліфування таланту Соломії Крушельницької; «Solo – mea», Част.2, 2008 р.

Історія драматичного завершення життя великої актриси Соломії Крушельницької. (https://www.youtube.com/watch?v=53XZp_3AFoU&ab_channel=HRADOLI)

Документальний фільм про Івана Франка із серії «Великі українці». (https://www.youtube.com/watch?v=H17x5oPpo54&ab_channel=RadianskaUkraina)

Документальний фільм про Василя Стефаника із циклу «Гра долі» (https://www.youtube.com/watch?v=40kFCy38-j8&ab_channel=HRADOLI)

Фільм «Два життя Соломії Крушельницької». Випущено: Студія «Контакт», 1997. https://www.youtube.com/watch?v=S7vSGib7kR8&ab_channel=UkrainianOperaArtists20thCentury

Інформаційні ресурси

<http://history.org.ua/uk> – сайт Інституту історії НАН України, видання «УІЖ».

<http://www.nbu.gov.ua> – сайт Бібліотеки ім.В.Вернадського

<http://etnolog.org.ua/> – сайт Інституту мистецтвознавства, фольклористики і етнології ім. М.Рильського

<https://www.salomeamuseum.lviv.ua/> – сайт Музично-меморіального музею Соломії Крушельницької у Львові

<http://dimfranka.lviv.ua/> – сайт історико-меморіального музею Івана Франка

<http://pidhirianka.ho.ua/sel.htm> – сайт по Марійці Підгірянці

<https://www.i-franko.name/uk/Folklore/1889/Pokucie.html> – сайт по І.Франку: життєвий і творчий шлях письменника

<https://diasporiana.org.ua/> - сайт з мемуарами представників галицької інтелігенції

Викладач

О.Я. Дрогобицька
ініціали, прізвище